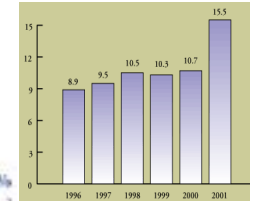
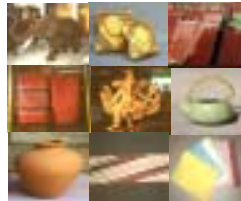
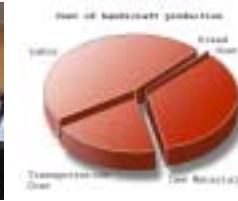

แผนธุรกิจ

วิสาหกิจหัตถกรรม
พื้นบ้าน

กลุ่มทอผ้าจากบ้านแม่ป๋าก

โครงการวิจัย การปรับปรุงโครงสร้างอุตสาหกรรมหัตถกรรมพื้นบ้านในภาคเหนือตอนบน
สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร และคณะเศรษฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2546

แผนธุรกิจ

กลุ่มทอผ้าจากบ้านแม่ป๋าก

โครงการวิจัย การปรับปรุงโครงสร้างอุตสาหกรรมหัตถกรรมพื้นบ้านในภาคเหนือตอนบน
สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร และคณะเศรษฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2546

คณะวิจัย

หัวหน้าโครงการ

อาจารย์ ดร. ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์^{(1), (3)}

หัวหน้าโครงการร่วม

รศ. ดร. อารี วิบูลย์พงศ์^{(2), (3)}

นักวิจัย

ผศ. จิระ บุรีคำ⁽⁴⁾

ประทานทิพย์ กระมล⁽³⁾

อาจารย์นัทธมน ชีระกุล^{(1), (3)}

ผู้ช่วยนักวิจัย

ทินรัตน์ พิทักษ์พงศ์เจริญ⁽³⁾

(1) คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

(2) ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

(3) ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

(4) คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ

คำนำ

โครงการวิจัย “การปรับปรุงโครงสร้างอุตสาหกรรมหัตถกรรมพื้นบ้านในภาคเหนือตอนบน” มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ชีตความสามารถในการแข่งขัน และความเข้มแข็งทางด้านการผลิต การตลาด การเงิน และการจัดองค์กรของผู้ประกอบการหัตถกรรมพื้นบ้าน อันจะส่งผลต่อการยกระดับรายได้ของหน่วยประกอบการและการจ้างงานในท้องถิ่น โดยดำเนินการวิจัยแบบเจาะลึกถึงโครงสร้างทางธุรกิจรอบด้าน และการจัดองค์กรของหน่วยประกอบการ ซึ่งทำให้ได้ข้อมูลรายละเอียดอันเป็นประโยชน์ต่อการเสนอแนะให้หน่วยประกอบการสามารถนำไปพิจารณาปรับปรุงกิจการของตนได้เป็นอย่างดี

แผนธุรกิจฉบับนี้ เป็น แผนธุรกิจของ กลุ่มทอผ้าจากบ้านแม่ป๋าก ซึ่งเป็นผลต่อเนื่องจากการวิจัยกรณีศึกษาเจาะลึกดังกล่าวแล้วข้างต้น อย่างไรก็ตามแผนธุรกิจ จะเป็นอย่างไรนั้นย่อมต้องเป็นไปตามความประสงค์ของเจ้าของกิจการเป็นสำคัญ ดังนั้นการเขียนแผนธุรกิจฉบับนี้ จึงเกิดจากการระดมความคิดของกลุ่มประกอบการโดยมีคณะวิจัยทำหน้าที่ด้านวิชาการในการคำนวณ วิเคราะห์ผล และเขียนแผน โดยปรับปรุงและเพิ่มเติมให้เกิดความสมบูรณ์และมีความเป็นไปได้มากที่สุด ภายใต้ข้อจำกัดของเวลา และเป้าหมายของหน่วยประกอบการ ทั้งนี้เพื่อให้ได้แผนการปรับปรุงโครงสร้างการผลิต การตลาด การเงิน และการจัดองค์กรที่เหมาะสมสำหรับหน่วยประกอบการ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณท่าน และสมาชิกในองค์กร ที่ให้การต้อนรับเป็นอย่างดี รายงานฉบับนี้ไม่อาจเกิดขึ้นได้โดยปราศจากความร่วมมือของท่าน ตลอดจนการอนุญาตให้เสนอรายงานได้ตามความเป็นจริง และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะนำแผนธุรกิจที่ร่วมกันจัดทำขึ้นนี้ไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์สืบไป

คณะวิจัย

มีนาคม 2546

	หน้า
คณะวิจัย	ก
คำนำ	ข
สารบัญ	ค
บทสรุปผู้บริหาร	1
1. ประวัติย่อของกลุ่มฯ	3
2. การวิเคราะห์ SWOT ของกลุ่มฯ	4
3. วัตถุประสงค์ เป้าหมายและแผนทางธุรกิจ	7
4. การจัดการความเสี่ยงของกลุ่มฯ	37
5. สรุปแผนการดำเนินงานของกลุ่มฯ	37
6. ภาคผนวก	38

แผนธุรกิจกลุ่มทอผ้าจากบ้านแม่ป้าก

บทสรุปผู้บริหาร

แนวคิดธุรกิจที่จะทำ

กลุ่มทอผ้าจากบ้านแม่ป้าก จัดตั้งกลุ่มเมื่อปี ในปี 2544 มีสมาชิกจำนวน 18 ราย มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรายได้และอาชีพเสริมให้สมาชิกทอผ้าตีนจก โดยผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มผลิตเป็นผ้าฝ้ายทอมือ ซึ่งเป็นลักษณะการจกลวดลาย หรือเรียกว่า ผ้าจก แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ผ้าจกเชิงจีน และผ้าพื้น สำหรับลวดลายที่ใช้ในการทอผ้ามีการผสมผสานระหว่างลวดลายดั้งเดิม เช่น ลายสิบสองปันนา ลายน้าอ่าง กับลายประยุกต์ มาสร้างลวดลายบนผืนผ้า ทำให้ผ้าทอของกลุ่มมีสีสันสวยงามสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามความต้องการของผู้บริโภค มีเป้าหมายการผลิตประมาณ 480 ชิ้นต่อปี หรือมูลค่าการผลิตประมาณ 106,000 บาทต่อปี

ทีมผู้บริหาร

การจำหน่าย กลุ่มมีช่องทางหลัก 2 ช่องทาง คือ เป็นกลุ่มลูกค้าสัญญาและนักท่องเที่ยว ส่วนลูกค้าเป้าหมายรอง ได้แก่ กลุ่มพ่อค้าส่งในเชียงใหม่ สำหรับการส่งเสริมการขาย กลุ่ม เน้นวิธีการลดราคา และการแสดงสินค้า เพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า

โอกาสธุรกิจและปัจจัยความสำเร็จ

โอกาสทางธุรกิจของกลุ่ม เริ่มมีเมื่อกลุ่ม รัฐบาลมีนโยบาย “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” เป็นแนวคิดที่ต้องการให้แต่ละหมู่บ้านมีผลิตภัณฑ์หลัก ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้วัตถุดิบและทรัพยากรในท้องถิ่นที่มีอยู่ ให้กลายเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ มีจุดเด่น และจุดขาย รวมทั้งสนับสนุนส่งเสริมผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายทั้งในประเทศและทั่วโลก ทำให้ผลิตภัณฑ์ ผ้าทอของกลุ่มฯ เริ่มเป็นที่รู้จักของลูกค้ามากขึ้น นอกจากนี้กลุ่มมีบุคลากรที่มีความสามารถในด้านกระบวนการผลิตผ้าทอจกที่ครบวงจร ทำให้สามารถรับจ้างผลิตและทอผ้าได้อย่างต่อเนื่อง

สภาพการแข่งขัน ขึ้นอยู่กับรูปแบบของผลิตภัณฑ์และการโฆษณาประชาสัมพันธ์ โดยกลุ่มเน้นการผลิตให้มีคุณภาพ รูปแบบ และการใช้สีที่กลมกลืนแตกต่างจากกลุ่มอื่น ๆ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่ม คือ การควบคุมคุณภาพ และด้านเทคนิคการผลิต

กลุ่มลูกค้าเป้าหมายและการคาดคะเนลูกค้าเป้าหมาย

ลักษณะตลาดของกลุ่มส่วนใหญ่ ตลาดขายปลีก ร้อยละ 80 กลุ่มลูกค้าหลักได้แก่ กลุ่มลูกค้าสัญญา และนักท่องเที่ยว ส่วนกลุ่มลูกค้ารอง เป็นกลุ่มพ่อค้าส่งภายในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งกลุ่มคาดว่าผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ฯ จะมีส่วนแบ่งการตลาด อยู่ในภายในจังหวัด ร้อยละ 20 และต่างจังหวัดร้อยละ 20 สำหรับเป้าหมายยอดขายในปีแรก ๆ ประมาณ 111,000 บาท หรือที่ปริมาณยอดขาย 480 ชิ้น

ความได้เปรียบเชิงแข่งขัน

1. ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพ และลดสายหลากหลาย
2. สมาชิกมีทักษะฝีมือในขั้นตอนต่างๆ ครอบคลุม สามารถทำการผลิตได้ครบทุกขั้นตอน

ความคุ้มค่าในเชิงธุรกิจ

จากการประเมินผลการประกอบการในช่วงเดือน ธันวาคม – มกราคม ปี 2545

ยอดขายมูลค่า	11,970	บาท
กำไรขั้นต้น	855	บาท
อัตรากำไรขั้นต้น	7.14	%
อัตรากำไรสุทธิ	1.94	%
อัตราส่วนผลตอบแทนต่อเจ้าของ (ROE)	6.26	%

ตารางที่ 1 แนวโน้มกำไรและระยะเวลาในการทำกำไร

รายการ	ปี 2546	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549	ปี 2550
ปริมาณขาย (คัน)	480	540	600	660	720
ยอดขายมูลค่า (บาท)	111,000	122,000	135,000	147,000	160,000
กำไรขั้นต้น (บาท)	4,800	4,200	5,800	5,000	4,000
อัตรากำไรขั้นต้น (%)	4.36	3.47	4.28	3.42	2.52
อัตรากำไรสุทธิ (%)	1.94	2.90	3.76	2.94	2.08
อัตราส่วนผลตอบแทนต่อเจ้าของ(ROE) (%)	16.87	21.69	23.76	16.87	11.44
จุดคุ้มทุนกำไร (บาท)	117,655	90,235	66,260	87,384	129,109

ตารางที่ 2 ประมาณการระยะเวลาคืนทุน

ประมาณการระยะเวลาคืนทุน

รายการ	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5
เงินสดรับ(จริง)	4,413.92	7,966.73	13,068.94	17,427.00	20,764.91
เงินสดรับ(สะสม)	4,413.92	12,380.65	25,449.59	42,876.58	63,641.50

เงินลงทุนทั้งโครงการ 28,243.00

2 ปี 7 เดือน

ระยะเวลาคืนทุน 2 ปี 7 เดือน

1. ประวัติของกลุ่มฯ

1.1 ประวัติความเป็นมาของกลุ่มฯ

กลุ่มทอผ้าจากบ้านแม่ป๋าก ตั้งอยู่ที่บ้านแม่ป๋าก หมู่ที่ 4 ตำบลแม่ป๋าก อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ จัดตั้งกลุ่มฯ เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2544 มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรายได้และอาชีพเสริมให้สมาชิกทอผ้าตีนจก มีสมาชิกจำนวนทั้งหมด 18 คน กลุ่มฯ มีการตั้งคณะกรรมการเพื่อการบริหารงานภายในกลุ่มฯ ได้แก่ ประธาน รองประธาน เลขานุการ เหรัญญิก ปฏิคม และที่ปรึกษา ในปี 2543 กลุ่มทอผ้า 43 ได้สร้างโรงเรือนทอผ้าขนาด $3.8 \times 17 \times 3$ เมตร โดยการรวบรวมเงินจากสมาชิกภายในกลุ่มจำนวน 26 คน ๆ ละ 160 บาท จำนวนเงินทั้งสิ้น 4,160 บาท เพื่อใช้เป็นสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มและใช้เป็นสถานที่ในการทอผ้าของกลุ่ม ตั้งอยู่บริเวณหน้าบ้านของนางอรุณ บุญโล่

การลงหุ้นครั้งแรกของกลุ่มฯ คือ ผ้าจากคนละ 2 ผืน มูลค่าประมาณ 400 บาท เมื่อขายได้จะหักกำไรเข้ากลุ่มเป็นเงินทุนหมุนเวียน นอกจากนี้กลุ่มได้มีการจัดเวรให้สมาชิกมาจำหน่ายผลิตภัณฑ์วันละ 2 คน ซึ่งส่วนใหญ่การทอผ้าจากสมาชิกจะมาทอที่ศูนย์จำหน่ายผ้าจกด้วย

1.2 ลักษณะและรายละเอียดของสินค้า

ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มทอผ้าจากบ้านแม่ป๋าก ได้แก่ ผ้าตีนจกเป็นเชิงผ้าชิ้น ขนาดหน้ากว้าง 14 นิ้ว ยาวประมาณ 70-72 นิ้ว โดยมีลายหลักและลายประกอบ ต่าง ๆ ดังนี้

ลายหลัก ได้แก่ ลายน้าอ่าง ลายหาดเสี้ยว ลายสิบสองปันนา ลายสำเภาลอยน้ำ ลายโคมและช่อน้อยตุงชัย ลายขอไล่ ลายหักนกคู่ ลายหักหงส์คู่ ลายดอกเขี้ยว ลายกาบแก้ว ลายไถ่ไถ่ซ้อนเขี้ยว ลายขอหัก ลายขอผักกูด

ลายประกอบ ได้แก่ ลายนกคู่กินน้ำฮ่วมตัน ลายขอประแจ ลายสะเปา ลายหงส์คู่ ลายพันปลา ลายมะลิเลื้อย ลายเถาไม้เลื้อย ลายลูกโซ่ ลายดอกตะล่อม (ดอกบานไม่รู้โรย) ลายนกคู่กินน้ำฮ่วมตันในสระน้ำ ลายดอกพิกุล ลายอุบะ ลายต้นสนใหญ่

สำหรับการทอผ้าตีนจกลายหลักที่กลุ่มฯ นิยมผลิต คือ ลายหาดเสี้ยวและลายน้าอ่าง ส่วนลายประกอบที่เป็นลายดั้งเดิมที่ผ้าตีนจกของกลุ่มฯ จะมีการทอเป็นลายประกอบ คือ ลายนกคู่กินน้ำฮ่วมตัน ซึ่งผ้าตีนจกของกลุ่มฯ จะมีการประกอบลวดลายโดยลายหลักจะมีประมาณ 1-2 แถว ส่วนลายประกอบจะมีการนำลวดลายต่าง ๆ มาประกอบเข้าด้วยกัน สีเส้นยืนที่นิยมผลิต คือ สีดำ สีแดงและสีน้ำเงิน

ประวัติของสินค้า

รูปแบบผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ยังเป็นการทอผ้าตีนจกขนาด หน้ากว้าง 14 นิ้ว และยาว 70 นิ้ว เหมือนเดิมกับที่เป็นกลุ่มทอผ้า 43 เนื่องจากสมาชิกของกลุ่มฯ จะมีความชำนาญในการทอผ้าในลักษณะแบบนี้ แต่อย่างไรก็ตามลวดลายผ้าตีนจกของกลุ่มฯ ได้มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า ในปี 2543 ได้มีการนำลายโบราณ เช่น ลายสิบสองปันนามาผสมผสานกับลายดั้งเดิมของผ้าจกเมืองลอง นำลายหาดเสี้ยวของสุโขทัยมาใช้ในการทอผ้าของกลุ่มฯ ซึ่งทำให้ผ้าตีนจกของกลุ่มฯ มีลวดลายที่สวยงาม

จุดแข็งสินค้า มีลวดลายดั้งเดิม และเนื้อผ้าทอและการเก็บลวดลายละเอียด

3. SWOT Analysis

จากการศึกษากลุ่มทอผ้าตีนจกบ้านแม่ป๋าก ทั้งในด้านการจัดการ การผลิต การตลาดและการบริหารการเงินของกลุ่ม ฯ สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ จุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) ของกลุ่มได้ดังนี้

จุดแข็ง

1. ด้านการจัดการองค์กร

1. การจัดตั้งกลุ่ม ฯ ของเกิดจากความตั้งใจและต้องการของสมาชิกภายในกลุ่ม ฯ และสมาชิกได้มีส่วนร่วมในการบริหารทั้งในด้านการเงิน การตลาด และการผลิต
2. กลุ่ม ฯ ได้มีการจัดเวรให้สมาชิกมาจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่กลุ่ม ฯ ทำให้สมาชิกทุกคนได้เรียนรู้การจัดการทั้งด้านการตลาด การผลิต
3. สมาชิกมีความตั้งใจและมีความสามัคคีที่จะรวมกลุ่มกันทอผ้าตีนจกทำให้การดำเนินงานภายในกลุ่ม ฯ บริหารงานได้อย่างราบรื่น มีความเข้าใจภายในสมาชิกด้วยกัน ซึ่งจะส่งผลให้กลุ่ม ฯ สามารถพัฒนาให้มีความเข้มแข็งและเกิดความเหนียวแน่นภายในกลุ่ม ฯ

2. ด้านการผลิต

1. กลุ่ม ฯ มีกระบวนการผลิตผ้าตีนจกในขั้นตอนการทอที่ครบวงจร คือ การขึ้นเครื่องเส้นยืน การแกะลาย และการทอ ทำให้การทำงานภายในกลุ่ม ฯ สามารถดำเนินการได้อย่างสอดคล้องกัน และไม่ต้องไปจ้างบุคคลภายนอก
2. สมาชิกกลุ่ม ฯ มาทอผ้าที่ร้านค้าของกลุ่ม ฯ ทำให้การควบคุมและการตรวจคุณภาพแต่ละขั้นตอนสามารถควบคุมและตรวจสอบได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ
3. การทอผ้าของสมาชิกส่วนใหญ่จะมีความประณีต ลักษณะของเนื้อผ้าแน่นเรียบ และการจกล้วนละเอียด นอกจากนี้สมาชิกสามารถทอผ้าตีนจกได้ทุกลวดลาย
4. กลุ่ม ฯ จะมีการพัฒนาลวดลายของผ้าตีนจกตลอดเวลา เพื่อให้ตรงกับความต้องการของลูกค้า ที่สำคัญ กลุ่ม ฯ จะมีสมาชิกที่มีฝีมือในแกะลายและสร้างสรรค์ลวดลายของผ้าใหม่ ๆ
5. สมาชิกของกลุ่ม ฯ มีความสนใจและกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้การแปรรูปผ้าจกเป็น ผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ

3. ด้านการเงิน

1. กลุ่ม ฯ มีการทำบัญชีรายรับรายจ่ายประจำวัน ทำให้ทราบถึงการหมุนเวียนของเงินภายในกลุ่ม ฯ และมีข้อมูลทางบัญชีที่สามารถนำไปวางแผนงานของกลุ่ม ฯ ได้

2. กลุ่ม ๔ จะมีการระดมทุนจากสมาชิกของกลุ่มเองในรูปของผ้าตีนจก ไม่ได้พึ่งพาเงินทุนจากแหล่งอื่น ๆ และไม่มีภาระในการชำระหนี้ ทำให้การบริหารทางการเงินยังไม่ยุ่งยากซับซ้อน สมาชิกทุกคนมีกำลังใจที่จะจำหน่ายผ้าตีนจกไปเรื่อย ๆ เพื่อนำกำไรมาหมุนเวียนภายในกลุ่ม

จุดอ่อน

1. ด้านการจัดการองค์กร

โครงสร้างองค์กรกลุ่ม ๔ ขาดตำแหน่งฝ่ายการตลาด ทำให้ กลุ่ม ๔ ขาดบุคลากรในการบริหารงานด้านการตลาด

2. ด้านการผลิต

1. กลุ่ม ๔ ไม่มีการสำรองวัตถุดิบ ได้แก่ ผ้า เพื่อใช้ในการทอผ้า ซึ่งการจัดซื้อวัตถุดิบของสมาชิกแต่ละคนจะแยกกันซื้อปริมาณน้อยในแต่ละครั้ง ทำให้ราคาผ้าแพงกว่าการซื้อในปริมาณมาก ซึ่งผลกระทบถึงต้นทุนการผลิตผ้าตีนจกของกลุ่ม ๔

2. ด้านคุณภาพของผ้าตีนจก เกี่ยวกับลวดลายสีสันทนของผ้าที่มีลักษณะของสีค่อนข้างจืดจาง สมาชิกขาดความรู้ในเรื่องการใช้สีให้กลมกลืนกันและปัจจัยสำคัญ คือ กลุ่ม ๔ นิยมซื้อผ้าที่ย้อมสีสังเคราะห์มาใช้ในการทอผ้า ทำให้ลวดลายและสีของผ้าตีนจกไม่สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า

3. สมาชิกของกลุ่ม ๔ ขาดความรู้และความชำนาญในการปรับปรุงการผลิตและการออกแบบผลิตภัณฑ์ของกลุ่มให้มีรูปแบบหลากหลายสามารถนำไปใช้สอยเพิ่มมากขึ้นและทำให้มูลค่าของผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้น

4. การทอผ้าตีนจกจะมีขั้นตอนที่ยุ่งยากซับซ้อน ใช้เวลาในการทอมาก บางขั้นตอนการผลิต เช่น การแกะลาย การขึ้นเครือ สมาชิกส่วนใหญ่ของกลุ่ม ๔ จ้างผู้ชำนาญภายในกลุ่ม ซึ่งในอนาคตขั้นตอนที่ยุ่งยากซับซ้อนจะมีผู้ชำนาญลดลงเรื่อย ๆ จนไม่มีผู้สืบทอด

5. กระบวนการผลิตผ้าตีนจกบางขั้นตอนจะมีผลต่อสุขภาพของสมาชิก

3. ด้านการตลาด

จุดอ่อนด้านการตลาดสามารถแบ่งได้ดังนี้

ด้านช่องทางการจำหน่าย

แหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ๔ จำกัดภายในหมู่บ้านเนื่องจากไม่มีแหล่งเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงผลิตภัณฑ์และแหล่งจำหน่าย ทำให้ระดับตลาดของกลุ่ม ๔ ยังเป็นระดับล่าง ผู้ซื้อผลิตภัณฑ์ของกลุ่มยังเป็นลูกค้ารายย่อยภายในท้องถิ่นเป็นส่วนใหญ่ที่มีอำนาจการซื้อต่ำ

ด้านราคา

กลุ่ม ฯ ขาดความรู้ในเรื่องการตั้งราคา ทำให้ราคาขายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ฯ ไม่สามารถกำหนดให้สอดคล้องกับต้นทุนการผลิตและกำหนดราคาตามความยากของตลาด ต้องกำหนดตามราคาตลาดภายในท้องถิ่น

ด้านตัวผลิตภัณฑ์

1. กลุ่ม ฯ มีข้อจำกัดของรูปแบบ สีล้นของผลิตภัณฑ์ผ้าตีนจกของกลุ่ม ฯ และข้อจำกัดของผ้าตีนจกที่ไม่สามารถนำไปแปรรูป เพื่อประโยชน์ใช้สอยได้หลายแบบเหมือนผ้าทอชนิดอื่น ๆ
2. ผ้าตีนจกของกลุ่ม ฯ ยังรู้จักไม่แพร่หลายเหมือนกับผ้าตีนจกจากอำเภอคลองที่มีชื่อเสียง และลูกค้าต่างจังหวัดจะรู้จักเป็นอย่างดี ทำให้การจำหน่ายผ้าตีนจกของกลุ่ม ฯ ได้รับผลกระทบทั้งในด้านราคาและการเปรียบเทียบคุณภาพของผ้าตีนจก
3. กลุ่มขาดความรู้ในการจัดด้านการตลาด ด้านการส่งเสริมการขาย การตั้งราคาให้สอดคล้องกับมูลค่าที่แท้จริงของผ้าตีนจก การหาตลาด และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ฯ

4. ด้านการเงิน

มีปัญหาด้านเงินทุนหมุนเวียนของกลุ่ม ฯ ที่ขาดสภาพคล่อง ไม่เพียงพอที่จะสามารถนำไปซื้อผ้าตีนจกจากสมาชิกมาจำหน่ายที่ร้านค้าของกลุ่ม ฯ ที่ครบทุกคนต้องทยอยซื้อและขายผ้าตีนจกเป็นช่วง ๆ นอกจากนี้ไม่มีเงินทุนในซื้อวัตถุดิบมาเก็บสำรองไว้ใช้ภายในกลุ่ม ฯ

ข้อจำกัด

1. กลุ่ม ฯ ไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายในพื้นที่อย่างจริงจังและต่อเนื่องทั้งด้านเงินทุนสนับสนุนและส่งเสริมด้านตลาด เนื่องจากภายในพื้นที่มีกลุ่มอาชีพหลายกลุ่ม ทำให้การช่วยเหลือของหน่วยงานกระจายไม่ทั่วถึง
2. ความนิยมในการใช้ผ้าตีนจกอยู่ในวงจำกัด ไม่สามารถนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อประโยชน์ใช้สอยได้หลากหลาย ส่งผลให้ผลความต้องการซื้อของผู้บริโภคน้อยกว่าปริมาณต้องการขายของกลุ่ม ฯ
3. ผลกระทบในด้านราคาวัตถุดิบฝ้ายที่เพิ่มขึ้นในระหว่างปี 2542 ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น แต่ราคาของผ้าตีนจกกลับลดลงเนื่องจากอุปทานของผ้าตีนจกมากกว่าอุปสงค์ของผ้าตีนจก เนื่องจากหน่วยงานภายในพื้นที่สนับสนุนให้มีการทอผ้าตีนจกทุกหมู่บ้าน

โอกาส

1. ร้านค้าของกลุ่มอยู่ใกล้เส้นทางคมนาคมหลัก คือ ทางหลวงหมายเลข 1124 วังชิ้น – ลำปาง ทำให้กลุ่ม ฯ มีโอกาสในการขายผลิตภัณฑ์กับกลุ่มลูกค้าที่สัญจรผ่านไปมาและกลุ่มทัวร์ที่มาเที่ยวน้ำพุร้อนแม่จอนนอกซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียงกับสถานที่จำหน่ายของผ้าตีนจก
2. อำเภอวังชิ้นมีโครงการสนับสนุนให้แต่ละตำบลในอำเภอวังชิ้นนำผลิตภัณฑ์มาจำหน่ายที่ร้านค้าหน้าว่าการอำเภอวังชิ้น โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ

3. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตอำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ ให้ความสำคัญและสนับสนุนเกี่ยวกับการทอดผ้าจาก ภายในจังหวัด จึงได้มีการประสานงานกับหน่วยงานราชการภายในพื้นที่ และโครงการฝ่ายแถมใหม่ให้มีโครงการนำร่องธนาคารฝ้ายที่อำเภอลอง จังหวัดแพร่ จึงทำให้กลุ่มมีโอกาสได้รับความช่วยเหลือและพัฒนาในด้านอื่น ๆ เหมือนกับกลุ่มทอดผ้าในจังหวัดแพร่

3. วัตถุประสงค์และเป้าหมายทางธุรกิจ

3.1 เป้าหมายโดยรวมของกลุ่ม

กลุ่มทอดผ้าตีนจกบ้านแม่ป้าก มีเป้าหมายที่ผลิตผลิตภัณฑ์เพิ่มร้อยละ 10 ภายใน 5 ปี และมีการแปรรูปผลิตภัณฑ์

3.2 เป้าหมายเฉพาะด้าน

3.2.1 เป้าหมายด้านการตลาด

กลุ่มทอดผ้าตีนจกบ้านแม่ป้าก ตั้งเป้าด้านยอดขายเพิ่มขึ้น ร้อยละ 10 ภายใน 5 ปี นอกจากนี้ กลุ่ม ฯ จะสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ โดยมีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ให้หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า

ภาพรวมของการตลาด

1. กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย

เป้าหมายหลักของการจำหน่าย

เป็นกลุ่มลูกค้าสัญจรและนักท่องเที่ยว

เป้าหมายรองของการจำหน่าย

เป็นกลุ่มพ่อค้าในเชียงใหม่

2. ส่วนแบ่งการตลาด

ส่วนแบ่งการตลาดในปัจจุบัน

ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ฯ มีส่วนแบ่งการตลาด ส่วนใหญ่อยู่ในระดับตำบล ร้อยละ 10 ซึ่งกลุ่ม ฯ สามารถขยายตลาดและเพิ่มส่วนแบ่งการตลาดได้อีก

สำหรับช่องทางการจัดจำหน่ายของกลุ่ม ฯ มีลูกค้าเก่าที่มีศักยภาพ ที่เป็นลูกค้าสัญจร ซึ่งมีส่วนแบ่ง ร้อยละ 20

กลุ่ม ฯ ลูกค้าใหม่ เป็นร้านค้าในจังหวัดเชียงใหม่ มีส่วนแบ่ง ร้อยละ 10

ส่วนแบ่งการตลาดที่คาดหวัง

ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ฯ คาดว่ามีส่วนแบ่งการตลาด ส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำบล เพิ่มขึ้น ร้อยละ 30 ซึ่งกลุ่ม ฯ สามารถขยายตลาดและเพิ่มส่วนแบ่งการตลาดได้อีก

สำหรับช่องทางการจัดจำหน่ายของกลุ่ม ฯ มีลูกค้าเก่าที่มีศักยภาพ ที่เป็นลูกค้าสัจจร ซึ่งมี ส่วนแบ่ง ร้อยละ 30

กลุ่ม ฯ ลูกค้าใหม่ เป็นร้านค้าในจังหวัดเชียงใหม่ มีส่วนแบ่ง ร้อยละ 30

ตารางที่ 3 เป้าหมายและแผนทางการตลาด

เป้าหมายการตลาด	กลุ่มเป้าหมาย	ส่วนแบ่งทางการตลาด	กลยุทธ์			
			ผลิตภัณฑ์	ราคา	ช่องทางการจัดจำหน่าย	การส่งเสริมการขาย
ระยะยาว (5 ปี) ผ้าจกเชิงจีน ขนาด 30 x 72 นิ้ว เพิ่ม 10% ผ้าพื้น เพิ่ม 5 %	ลูกค้าเก่า 50 % ขายปลีก 30 % ขายส่ง 20 % ลูกค้าใหม่ 50 % ขายส่ง 50 %	เพิ่มขึ้นร้อยละ 15	พัฒนาตลาดและแปรรูปเป็นสินค้าสำเร็จรูปที่มีคุณภาพตามความต้องการของตลาด	ตั้งราคาให้เหมาะสมกับลักษณะผลิตภัณฑ์ สอดคล้องกับราคาตลาด	ขยายตลาดไปต่างจังหวัด ร้อยละ 50 ของมูลค่าขายทั้งหมด	สร้างความพึงพอใจให้ลูกค้า และประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มให้เป็นที่รู้จัก
ระยะปานกลาง (3 ปี) ผ้าจกเชิงจีน ขนาด 30 x 72 นิ้ว เพิ่ม 10% ผ้าพื้น เพิ่ม 5 %	ลูกค้าเก่า 50 % ขายปลีก 30 % ขายส่ง 20 % ลูกค้าใหม่ 50 % ขายส่ง 50 %	เพิ่มขึ้นร้อยละ 10	พัฒนาตลาดและแปรรูปเป็นสินค้าสำเร็จรูปที่มีคุณภาพตามความต้องการของตลาด	ตั้งราคาให้เหมาะสมกับลักษณะผลิตภัณฑ์ สอดคล้องกับราคาตลาด	ขยายตลาดไปต่างจังหวัด ร้อยละ 30 ของมูลค่าขายทั้งหมด	สร้างความพึงพอใจให้ลูกค้า และประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มให้เป็นที่รู้จัก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

เป้าหมายการตลาด	กลุ่มเป้าหมาย	ส่วนแบ่งทางการตลาด	กลยุทธ์			
			ผลิตภัณฑ์	ราคา	ช่องทางการจัดจำหน่าย	การส่งเสริมการขาย
ระยะสั้น(1 ปี) ผ้าจกเชิงจีน ขนาด 30 x 72 นิ้ว เพิ่ม 10% ผ้าพื้น เพิ่ม 5 %	ลูกค้าเก่า 50 % ขายปลีก 50 % ลูกค้าใหม่ 50 % ขายส่ง 50 %	เพิ่มขึ้นเป็น 20 %	1.ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการแปรรูปผ้าพื้นและผ้าจก ให้เป็นสินค้าสำเร็จรูปและมีลวดลายทันสมัย 2. เชิญวิทยากรมาสอนในเรื่องการออกแบบผลิตภัณฑ์ งบประมาณ 10,000 บาท	ตั้งราคาตามคู่แข่ง โดยกำหนดราคาใกล้เคียงหรือต่ำกว่าเล็กน้อย ซึ่งพิจารณาจากต้นทุนการผลิตและรูปแบบผลิตภัณฑ์เป็นหลัก	1.เพิ่มพ่อค้าคนกลาง โดยเฉพาะกลุ่มพ่อค้าจากจังหวัดเชียงใหม่ 2.ออกร้านจำหน่ายสินค้า งบประมาณ 3,000 บาท	1.การลดราคาให้ลูกค้าในกรณีที่มีการซื้อปริมาณมาก 2. จัดแสดงสินค้า งบประมาณ 2,000 บาท

3.2.2 เป้าหมายด้านการผลิต

กลุ่มทอผ้าตีนจกบ้านแม่ป้าก ตั้งเป้าด้านยอดผลิตเพิ่มขึ้น ร้อยละ 10 ภายใน 5 ปี และจะทอผ้าดอกเพื่อนำไปแปรรูป

ภาพรวมของแผนการผลิต

ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มทอผ้าตีนจกบ้านแม่ป้าก มีเพียงประเภทเดียวคือ ผ้าตีนจกขนาดกว้าง 14 นิ้ว ยาว 70 นิ้ว การบริหารการผลิตของกลุ่ม คณะกรรมการและสมาชิกภายในกลุ่มฯ ร่วมกันบริหาร โดยการจัดซื้อวัตถุดิบและอุปกรณ์เครื่องจักรในการผลิต สมาชิกแต่ละคนบริหารกันเอง โดยสมาชิกจะมีที่ใส่ทอผ้าและจะทอผ้าตีนจกไปเรื่อย ๆ ให้เสร็จทีละผืนแล้วนำมาจำหน่ายให้กับกลุ่มฯ นอกจากนี้ภายในกลุ่มฯ มีการรับจ้างในการแกะลาย การขึ้นเครือ และการสับด้ายให้กับสมาชิกภายในกลุ่มฯ ทำให้ในปัจจุบันสมาชิกส่วนใหญ่ของกลุ่มฯ ทอผ้าอย่างเดียว ส่วนขั้นตอนอื่นๆ จะจ้างสมาชิกภายในกลุ่มฯ โดยการทอผ้าตีนจก 1 ผืน สมาชิกใช้เวลา 3-4 วัน

สำหรับสถานที่ทอผ้าของกลุ่มคือ สถานที่ประกอบกรของกลุ่ม ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่จะมาทอผ้าและใช้ที่ทอผ้าของแต่ละคน ส่วนในช่วงฤดูฝนสมาชิกจะทอผ้าอยู่ที่บ้าน

ข้อได้เปรียบด้านการผลิต

กลุ่มฯ มีจุดเด่นด้านการผลิต ที่สำคัญ คือ ด้านการควบคุมคุณภาพ

ยุทธศาสตร์ที่นำมาใช้ในการวางแผนการผลิต

ยุทธศาสตร์ที่กลุ่มฯ นำมาใช้ในการวางแผนการผลิต คือ คุณภาพสม่ำเสมอ เนื่องจากกลุ่มฯ มีการควบคุมระหว่างการผลิต และตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์

การวางแผนการผลิต

การวางแผนการผลิตสมาชิกแต่ละคนไม่สามารถคาดการณ์ได้ล่วงหน้า เนื่องจากกลุ่มฯ เพิ่งตั้งได้ประมาณ 2 เดือน ดังนั้นจึงเป็นแผนการผลิตระยะสั้น ส่วนใหญ่สมาชิกภายในกลุ่มจะทอผ้าจากไปเรื่อย ๆ เมื่อทอผ้าเสร็จแต่ละผืนก็จะเก็บไว้ที่บ้าน และนำมาขายที่กลุ่มฯ เพื่อนำเงินไปซื้อฝ้ายสดและฝ้ายด้ามาใช้ทอผ้าขึ้นตีนจกผืนต่อไป ซึ่งสมาชิกแต่ละคนไม่มีการซื้อฝ้ายเก็บไว้ใช้ทอผ้าในปริมาณมาก ๆ เนื่องจากผลิตภัณฑ์จะเป็นการขายหน้าร้านของกลุ่มฯ ยังไม่มี คำสั่งซื้อจากลูกค้า

การวางแผนการผลิตในอนาคต กลุ่มฯ มีแนวคิดที่จะแปรรูปผ้าจกให้มีความหลากหลายเพิ่มขึ้น เช่น นำไปตัดเป็นกระเป๋า ถุงย่าม และเสื้อผ้าสำเร็จรูป

สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนการผลิตของกลุ่มฯ คือ เงินทุนในการจัดซื้อวัตถุดิบของสมาชิก เงินทุนในการรับซื้อผ้าจกจากสมาชิก และความต้องการของผู้บริโภคและเทศกาลต่าง ๆ เช่น สงกรานต์ ปีใหม่ เป็นต้น

ตารางที่ 4 กำลังการผลิต ปี 2546

[illegible]

ตารางที่ 5 เป้าหมายและแผนการผลิต

เป้าหมายการผลิต	กลยุทธ์						มาตรการ
	แรงงาน	วัตถุดิบ	เครื่องจักรและอุปกรณ์	กระบวนการผลิต	การควบคุมคุณภาพ	สถานที่ผลิต	
ระยะยาว (5 ปี) ผ้าจกเชิงขึ้น ขนาด 30 x 72 นิ้ว เพิ่ม 10% ผ้าพื้น เพิ่ม 5 %	พัฒนาทักษะฝีมือในแต่ละกระบวนการผลิตของสมาชิกผลิตผลิตรภัณฑ์ที่มีคุณภาพและประยุกต์ผลดลายตามความต้องการของตลาด	สำรวจและจัดหาวัตถุดิบที่มีคุณภาพราคาถูกและมีปริมาณแน่นอน สอดคล้องกับลักษณะและรูปแบบของผลิตรภัณฑ์	-	พัฒนาและปรับปรุงกระบวนการผลิตให้ประสิทธิภาพ ช่วยลดต้นทุน และระยะเวลาทำงาน สอดคล้องกับกำลังการผลิต	ควบคุมคุณภาพผลิตรภัณฑ์ให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้าและรักษาระดับมาตรฐานให้สม่ำเสมอ	-	
ระยะปานกลาง (3 ปี) ผ้าจกเชิงขึ้น ขนาด 30 x 72 นิ้ว เพิ่ม 10% ผ้าพื้น เพิ่ม 5 %	พัฒนาทักษะฝีมือในแต่ละกระบวนการผลิตของสมาชิกผลิตผลิตรภัณฑ์ที่มีคุณภาพและประยุกต์ผลดลายตามความต้องการของตลาด	สำรวจและจัดหาวัตถุดิบที่มีคุณภาพราคาถูกและมีปริมาณแน่นอน สอดคล้องกับลักษณะและรูปแบบของผลิตรภัณฑ์	-	พัฒนาและปรับปรุงกระบวนการผลิตให้ประสิทธิภาพ ช่วยลดต้นทุน และระยะเวลาทำงาน สอดคล้องกับกำลังการผลิต	ควบคุมคุณภาพผลิตรภัณฑ์ให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้าและรักษาระดับมาตรฐานให้สม่ำเสมอ	-	

ตารางที่ 5 (ต่อ)

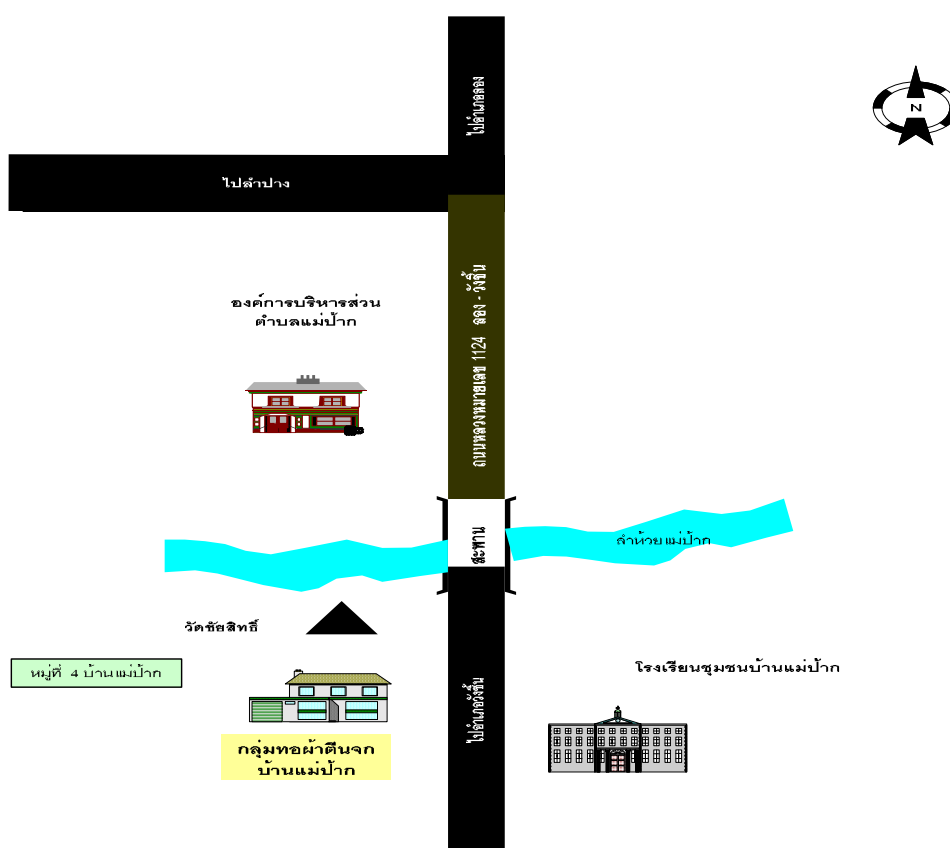
เป้าหมายการผลิต	กลยุทธ์						มาตรการ
	แรงงาน	วัตถุดิบ	เครื่องจักรและอุปกรณ์	กระบวนการผลิต	การควบคุมคุณภาพ	สถานที่ผลิต	
ระยะสั้น (1 ปี) ผ้าจกเชิงขึ้น ขนาด 30 x 72 นิ้ว เพิ่ม 10% ผ้าพื้น เพิ่ม 5 %	1.อบรมทักษะฝีมือเชิงปฏิบัติการ ด้านการทอ การแกะลายและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ โดยขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงาน งบประมาณ 10,000 บาท	1.รวมกลุ่มในสมาชิก สำรวจซื้อวัตถุดิบร่วมกัน งบประมาณ 3,000 บาท	-	ปรับปรุงเทคนิคการแกะลายและการกรอผ้า	ควบคุมการผลิตทุกขั้นตอน โดยเฉพาะขั้นตอนการแปรรูป	-	

เป้าหมายด้านการจัดองค์กร

กลุ่มทอผ้าตีนจกบ้านแม่ป๋าก จะมีการบริหารงานที่ให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการอบรม

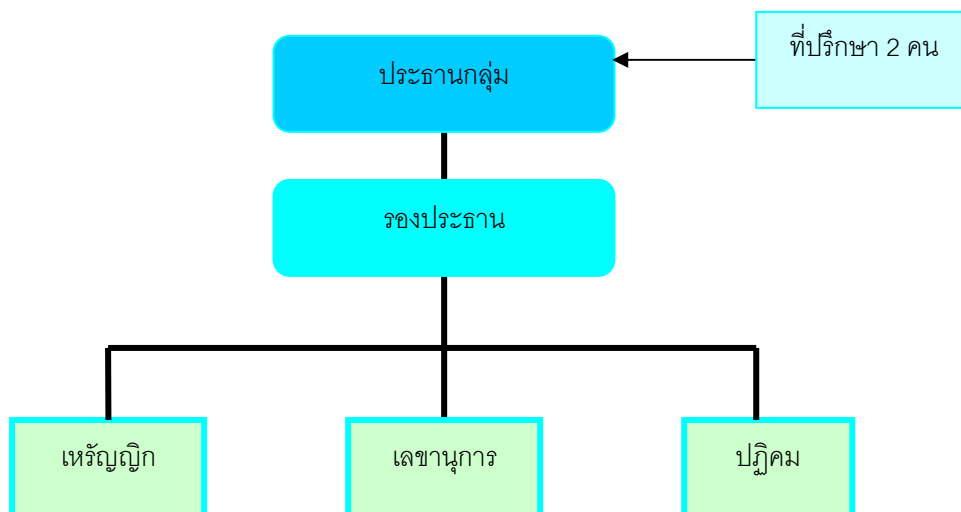
สถานที่ตั้ง : บ้านเลขที่ 136/3 หมู่ที่ 4 ถนนวังขึ้น – บ้านแม่ป๋าก ตำบลแม่ป๋าก
อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ 54160 โทรศัพท์ติดต่อ (054) 589012

การเดินทางไปกลุ่มทอผ้าจากบ้านแม่ป๋าก (กลุ่ม ฯ) เริ่มจากอำเภอวังชิ้นเดินทางโดยใช้เส้นทาง ถนนหลวงหมายเลข 1124 (ลอง-วังชิ้น) ประมาณกิโลเมตรที่ 14 ตรงข้ามกับโรงเรียนชุมชนบ้านแม่ป๋าก ก็เป็นที่ตั้งของกลุ่ม ฯ หรือใช้เส้นทางลำปาง - อำเภอลอง ถึงสามแยกไปอำเภอรันชนและอำเภอลอง เลี้ยวขวามาตามถนนหลวงหมายเลข 1124 ผ่าน อบต.แม่ป๋าก วัดชัยสิทธิ์ ก็ถึงที่ตั้งของกลุ่ม ฯ รายละเอียดดังแผนที่ที่ 1

แผนที่ที่ 1 ที่ตั้งของสถานประกอบการ

โครงสร้างองค์กร

แผนภาพที่ 2 โครงสร้างองค์กร

คณะกรรมการกลุ่ม มีจำนวน 5 คน ได้แก่

ตารางที่ 6 ประวัติคณะกรรมการกลุ่ม ฯ ปี 2544

ที่	ชื่อ - สกุล	อายุ (ปี)	เพศ	สถาน ภาพ	ระดับ การศึกษา	ตำแหน่ง	บทบาทและหน้าที่	อาชีพเดิม	อาชีพ ปัจจุบัน	เป็นสมาชิก กลุ่ม ในชุมชน	บทบาท ภายในชุมชน
1.	นางอรุณ บุญไธ้	53	หญิง	หม้าย	ป.4	ประธานกลุ่ม ฯ	บริหารงานภายใน กลุ่ม ฯ และสืบต่อพิมพ์เก่า เตรียมเส้นยืนและเก็บ ตะกรอ	รับจ้าง	รับจ้าง และ ทอผ้า	แม่บ้าน เกษตรกร	อสม. หมู่บ้าน
2.	นางเรือนคำ ท่วมแก้ว	48	หญิง	สมรส	ป.4	รองประธาน กลุ่ม ฯ	ทำหน้าที่แทนประธานและ ติดต่อประสานงาน	ทำนา	ทำนาและ ทอผ้า	แม่บ้าน เกษตรกร	-
3.	นางระเบียบ องค์การ	39	หญิง	สมรส	ป.4	เลขานุการ	จัดบันทึกรายงาน การประชุม	ทำนา	ทำนา และทอผ้า	แม่บ้าน เกษตรกร	-
4.	นางขันทอง บุญไธ้	42	หญิง	สมรส	ป.4	เหรัญญิก	บริหารด้านการเงิน การ แกะลาย มัดเขาคอกและ สืบพิมพ์เก่า	ทำนาและ ทำสวน	ทำนา ทำ สวนและ ทอผ้า	แม่บ้าน เกษตรกร	-
5.	นางประนอม ลำเมือง	45	หญิง	สมรส	ป.4	ปฏิคม	ต้อนรับและดูแลผู้มาเยี่ยม ชมกลุ่ม ฯ รวมถึงการ ประสานงานต่าง ๆ	ทำนา	ทำนาและ ทอผ้า	แม่บ้าน เกษตรกร	-

เป้าหมายด้านการเงิน

กลุ่มทอผ้าตีนจกบ้านแม่ป๋าก ตั้งเป้าหมายที่จะพัฒนาการจัดทำบัญชีให้มีระบบมากขึ้น
ภายใน 2 ปี

1. สรุปข้อมูลทางการเงิน
ตารางที่ 7 พยากรณ์ยอดผลิต

หน่วย : ชิ้น

ผลิตภัณฑ์	ปี 2546	ปี 2547		ปี 2548		ปี 2549		ปี 2550	
	ปริมาณการ ผลิต	ปริมาณการ ผลิต	ส่วนเพิ่ม %	ปริมาณการ ผลิต	ส่วนเพิ่ม %	ปริมาณการ ผลิต	ส่วนเพิ่ม %	ปริมาณการ ผลิต	ส่วนเพิ่ม %
ผ้าจกเชิงจีน ขนาด 14 x 72 นิ้ว	360	396	10	432	9	480	11	528	10
ผ้าพื้น	120	144	20	168	17	180	7	192	7
รวม	480	540	13	600	11	660	10	720	9

ตารางที่ 8 พยากรณ์ยอดขาย

หน่วย : ชิ้น

ผลิตภัณฑ์	ปี 2546	ปี 2547		ปี 2548		ปี 2549		ปี 2550	
	ปริมาณ การขาย	ปริมาณ การขาย	ส่วนเพิ่ม %	ปริมาณ การขาย	ส่วนเพิ่ม %	ปริมาณ การขาย	ส่วนเพิ่ม %	ปริมาณ การขาย	ส่วนเพิ่ม %
ผ้าจกเชิงจีน ขนาด 14 x 72 นิ้ว	360	396	10	432	9	480	11	528	10
ผ้าพื้น	120	144	20	168	17	180	7	192	7
รวม	480	540	13	600	11	660	10	720	9

ตารางที่ 9 ต้นทุนสินค้าขาย

หน่วย : บาท

ประมาณการต้นทุนสินค้าขาย : (บาท)	ปี 2546	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549	ปี 2550
รายการ					
สินค้าคงเหลือต้นปี	0	-	-	-	-
บวก : วัตถุดิบทางตรง	27,240.00	30,204.00	33,168.00	36,720.00	40,272.00
วัตถุดิบทางอ้อม	-	-	-	-	-
วัสดุสิ้นเปลือง	110.88	121.97	133.06	147.84	162.62
ค่าแรงงานทางตรง	74,635.20	83,178.72	91,722.24	101,313.60	110,904.96
ค่าใช้จ่ายโรงงาน	3,000.00	3,000.00	3,000.00	3,000.00	3,000.00
ค่าเสื่อมราคา (ผลิต)	1,751.30	1,751.30	1,751.30	1,751.30	1,751.30
สินค้าที่มีเพื่อขาย	106,737.38	118,255.99	129,774.60	142,932.74	156,090.88
หัก : สินค้าคงเหลือปลายปี	-	-	-	-	-
ต้นทุนสินค้าขาย	106,737.38	118,255.99	129,774.60	142,932.74	156,090.88

ตารางที่ 10 ประมาณการค่าใช้จ่าย

หน่วย : บาท

รายการ	ปี 2546	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549	ปี 2550
ค่าใช้จ่ายโรงงาน					
ค่าแรงทางอ้อม เงินเดือนและค่าจ้าง(ต้นทุนการผลิต)	-	-	-	-	-
ค่าใช้จ่ายโรงงาน(ไต่หุ้ยการผลิต)	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000
ค่าใช้จ่ายการขาย					
ค่าโฆษณาและส่งเสริมการขาย	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000
ค่าบรรจุภัณฑ์	-	-	-	-	-
ค่าใช้จ่ายบริหาร					
บริหารองค์กร	200	200	200	200	200
รวม	5,200	5,200	5,200	5,200	5,200

ตารางที่ 11 การจ้างงาน

หน่วย: บาท

ผลิตภัณฑ์	ค่าแรงต่อชิ้น	ค่าแรงรวม				
		ปี 2546	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549	ปี 2550
ผ้าจกเชิงขึ้น ขนาด 14x72 นิ้ว	177	63,835	70,219	76,602	85,114	93,625
ผ้าพื้น	90	10,800	12,960	15,120	16,200	17,280
รวม		74,635	83,179	91,722	101,314	110,905

ตารางที่ 12 ประมาณการงบต้นทุนโครงการ

รายการ	แหล่งที่มาของเงินทุน			จำนวนเงิน ทั้งสิ้น (บาท)
	หนี้สิน (บาท)		ส่วนของเจ้าของ (บาท)	
	เจ้าหนี้	เงินกู้		
เงินทุนหมุนเวียน				
เงินสด			2,000.00	2,000.00
สินค้าสำเร็จรูปเตรียมไว้เพื่อขาย			6,300.00	6,300.00
วัตถุดิบทางตรงคงคลัง				-
วัตถุดิบทางอ้อมคงคลัง				-
วัสดุคงคลัง				-
				8,300.00
สินทรัพย์ถาวร				
ที่ดิน			-	-
สิ่งปลูกสร้างส่วนโรงงาน			4,160.00	4,160.00
เครื่องจักร			11,700.00	11,700.00
อุปกรณ์โรงงานและอุปกรณ์ขนถ่ายสินค้า			4,083.00	4,083.00
สิ่งปลูกสร้างส่วนการขาย			-	-
อุปกรณ์และเครื่องใช้ในการขาย			-	-
สิ่งปลูกสร้างส่วนสำนักงาน			-	-
อุปกรณ์และเครื่องใช้สำนักงาน			-	-
ยานพาหนะ			-	-
สินทรัพย์ถาวรอื่นๆ			-	-
				19,943.00
ค่าใช้จ่ายก่อนการดำเนินการ				
ค่าใช้จ่ายในการเตรียมการ				-
สิทธิในการใช้สินทรัพย์				-
				-
			รวม	28,243.00

งบกำไรขาดทุน งบดุล และอัตราส่วนทางการเงิน ปี 2544

กลุ่มทอผ้าตีนจกบ้านแม่ป้าก
งบกำไรขาดทุน
สิ้นสุด วันที่ 31 มกราคม 2545

		อัตราร้อยละ	
		หน่วย : บาท	ของยอดขาย
ยอดขายสุทธิ	11,970.00		100
<u>หัก</u> ต้นทุนขาย			
ค่ารับซื้อกระเป๋ามาจากสมาชิกกลุ่ม ฯ	11,115.00		92.86
กำไรขั้นต้น		855.00	7.14
<u>หัก</u> ค่าใช้จ่ายการขาย			
บรรจุภัณฑ์	6.84		
ค่าเสื่อมราคาโรงเรือน	136.80	143.64	1.200
กำไรสุทธิจากการดำเนินการ		711.36	5.94
รายได้และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ		-	
กำไรสุทธิ		711.36	5.94

ที่มา : จากการคำนวณ

กลุ่มทอดผ้าดินจกบ้านแม่ป่าก
ประมาณการงบดุล
สิ้นสุด วันที่ 31 มกราคม 2545

		หน่วย : บาท	ร้อยละ
สินทรัพย์			
<u>สินทรัพย์หมุนเวียน</u>			
เงินสด		2,098.00	18.06
สินค้าคงคลัง	(ผ้าจก 30 ผืน x 210 บาท)	6,300.00	54.23
บรรจุภัณฑ์คงคลัง		30.00	0.26
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		8,428.00	72.55
<u>อาคารและอุปกรณ์</u>			
โรงเรียน	4,160.00		
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม โรงเรียน	971.00	3,189.00	
รวมสินทรัพย์ถาวร		3,189.00	27.45
รวมสินทรัพย์		11,617.00	100.00
หนี้สินและส่วนของผู้เจ้าของ			

หนี้สินหมุนเวียน

เจ้าหนี้	(ค้างจ่ายค่าผ้าสมาชิก)	235.00	
<u>หนี้สินระยะยาว</u>			
เงินกู้ระยะยาว		-	
รวมหนี้สิน		235.00	2.02
<u>ส่วนของเจ้าของกิจการ</u>			
	(ผ้าจก 31 ผืน x		
ทุนเรือนหุ้น	210 บาท)	6,510.00	56.04
สินทรัพย์ถาวรที่ได้ฟรี (โรงเรือน) มูลค่า		4,160.00	35.81
กำไรสุทธิ		712.00	6.13
รวมส่วนของเจ้าของ		11,382.00	97.98
รวมหนี้สินและส่วนของเจ้าของ		11,617.00	100.00

ตารางที่ 13 อัตราส่วนทางการเงิน

อัตราส่วน	กลุ่ม ฯ	
อัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง (Liquidity Ratio)		
1. อัตราส่วนทุนหมุนเวียน	35.86	เท่า
2. อัตราส่วนสภาพคล่องระยะสั้น	9.06	เท่า
3. อัตราส่วนสภาพคล่องของกระแสเงินสด	8.93	เท่า
4. ทุนหมุนเวียนสุทธิ	8,193.00	บาท
อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Activity /efficiency Ratio)		
5. อัตราการหมุนเวียนของเจ้าหนี้การค้า	2	ครั้ง
6. ระยะเวลาเฉลี่ยในการชำระหนี้	183	วัน
7.อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงคลัง	3.53	ครั้ง
8.อายุสินค้า	103	วัน
9. รอบธุรกิจ	103	วัน
10. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งหมด	1.03	ครั้ง/เท่า
11. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร	3.75	ครั้ง/เท่า
อัตราส่วนแสดงความสามารถในการกู้ยืมหรือความเสี่ยงในการกู้ยืม (Debt Ratio or Leverage Ratio)		
12. อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ทั้งหมด	2.02	%
13.หนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	0.021	เท่า
14. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อเงินลงทุนรวม	0.00	
15. Degree of Financial Leverage	1.00	เท่า
อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratio)		
16.อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย	5.94	%
17. อัตราส่วนกำไรเบื้องต้นต่อยอดขาย	7.14	%
18. อัตราการจ่ายเงินปันผล		
อัตราส่วนที่แสดงถึงผลตอบแทนแก่ผู้ลงทุน (Return to Investors)		
19. อัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน	6.13	%
20. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม	7.36	%
21. อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	6.26	%
22. กำไรต่อหุ้น	39.56	บาท

ตารางที่ 14 ประมาณการงบกำไรขาดทุน

กลุ่มทอผ้าจากบ้านแม่ป้าก					
ประมาณการงบกำไรขาดทุน					
ณ วันที่ 31 ธันวาคม					

(หน่วย : บาท)

	ปี 2546	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549	ปี 2550
รายได้					
ขาย	111,600.00	122,508.00	135,576.00	147,990.00	160,128.00
รายได้อื่น					
หัก ต้นทุนสินค้าขาย	106,737.38	118,255.99	129,774.60	142,932.74	156,090.88
กำไรเบื้องต้น	4,862.62	4,252.01	5,801.40	5,057.26	4,037.12
หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน					
ค่าใช้จ่ายในการขาย	2,000.00	-	-	-	-
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	200.00	200.00	200.00	200.00	200.00
ค่าเสื่อมราคา (จากส่วนของการขายและการบริหาร)	499.20	499.20	499.20	499.20	499.20
ค่าใช้จ่ายก่อนการดำเนินงาน ตัดจ่าย					
กำไรก่อนหักดอกเบี้ยและภาษี	2,163.42	3,552.81	5,102.20	4,358.06	3,337.92
หัก ดอกเบี้ยจ่าย	-	-	-	-	-

ตารางที่ 14 (ต่อ)

กลุ่มทอดผ้าจากบ้านแม่ป่าก					
ประมาณการงบกำไรขาดทุน (ต่อ)					
ณ วันที่ 31 ธันวาคม					
กำไรสุทธิก่อนหักภาษี	2,163.42	3,552.81	5,102.20	4,358.06	3,337.92
หัก ภาษี (อัตรา %)					
กำไรสุทธิหลังหักภาษี	2,163.42	3,552.81	5,102.20	4,358.06	3,337.92
หัก เงินปันผลหุ้นบุริมสิทธิ					
กำไรสุทธิเพื่อจัดสรรให้หุ้นสามัญ	2,163.42	3,552.81	5,102.20	4,358.06	3,337.92
หัก เงินปันผลหุ้นสามัญ					
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	2,163.42	3,552.81	5,102.20	4,358.06	3,337.92
กำไร (ขาดทุน) สะสม	2,163.42	5,716.23	10,818.44	15,176.50	18,514.41

ตารางที่ 15 ประมาณการงบกระแสเงินสด

รายการ	ปีก่อนการดำเนินการ	ปี 2546	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549	ปี 2550
เงินสดรับ						
ขายสินค้า		111,600.00	122,508.00	135,576.00	147,990.00	160,128.00
รับชำระหนี้ (ลูกหนี้)		-	-	-	-	-
รายได้อื่น						
รวมเงินสดรับ	-	111,600.00	122,508.00	135,576.00	147,990.00	160,128.00
เงินสดจ่าย						
การดำเนินการ						
ซื้อวัตถุดิบทางตรง		29,510.00	30,451.00	33,415.00	37,016.00	40,568.00
ซื้อวัตถุดิบทางอ้อม		-	-	-	-	-
ซื้อวัสดุสิ้นเปลือง		120.12	122.89	133.98	149.07	163.86
ค่าแรงงานทางตรง		74,635.20	83,178.72	91,722.24	101,313.60	110,904.96
ค่าใช้จ่ายโรงงาน		3,000.00	3,000.00	3,000.00	3,000.00	3,000.00
ค่าใช้จ่ายในการขาย		2,000.00	-	-	-	-
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร		200.00	200.00	200.00	200.00	200.00
การลงทุน						
เงินทุนหมุนเวียน						

ตารางที่ 15 (ต่อ)

รายการ	ปีก่อนการดำเนินการ	ปี 2546	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549	ปี 2550
สินทรัพย์ถาวร	19,943.00					
ค่าใช้จ่ายก่อนการดำเนินการ						
รวมเงินสดจ่าย	19,943.00	109,465.32	116,952.61	128,471.22	141,678.67	154,836.82
เงินสดสุทธิ						
บวก เงินสดขอยกมา		- 7,283.00	- 5,148.32	407.07	7,511.85	13,823.18
รวมเงิน	- 19,943.00	2,134.68	5,555.39	7,104.78	6,311.33	5,291.18
บวก ทุนส่วนของเจ้าของ	10,660.00					
เงินกู้ระยะสั้น	2,000.00	-				
ชำระคืนเงินต้น		-	-	-	-	-
ชำระคืนดอกเบี้ย		-	-	-	-	-
เงินกู้ระยะยาว		30,000.00				
ชำระคืนเงินต้น		-	5,000.00	5,000.00	-	-
ชำระคืนดอกเบี้ย		-	-	-	-	-
เงินสดคงเหลือยกไป	- 7,283.00	- 5,148.32	407.07	7,511.85	13,823.18	19,114.36

ประมาณการงบดุล

กลุ่มทอผ้าจากบ้านแม่ป้าก

ประมาณการงบดุล

ณ วันที่ 31 ธันวาคม

(หน่วย : บาท)

สินทรัพย์

สินทรัพย์หมุนเวียน

เงินสดในมือและฝากธนาคาร

ลูกหนี้

สินค้าสำเร็จรูปเตรียมไว้เพื่อขาย

วัตถุดิบทางตรงคงคลัง

วัตถุดิบทางอ้อมคงคลัง

วัสดุคงคลัง

รวมสินทรัพย์หมุนเวียน

สินทรัพย์ถาวร

ที่ดิน

สิ่งปลูกสร้างส่วนโรงงาน

ปีเริ่มโครงการ	ปี 2546	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549	ปี 2550
- 7,283.00	- 5,148.32	407.07	7,511.85	13,823.18	19,114.36
	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-
	2,270.00	2,517.00	2,764.00	3,060.00	3,356.00
	-	-	-	-	-
	9.24	10.16	11.09	12.32	13.55
- 7,283.00	- 2,869.08	2,934.23	10,286.94	16,895.50	22,483.91
-	-	-	-	-	-
4,160.00	4,160.00	4,160.00	4,160.00	4,160.00	4,160.00

กลุ่มทอดผ้าจากบ้านแม่ป้าก

ประมาณการงบดุล (ต่อ)

ณ วันที่ 31 ธันวาคม

(หน่วย : บาท)

	ปีเริ่มโครงการ	ปี 2546	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549	ปี 2550
เครื่องจักร	11,700.00	11,700.00	11,700.00	11,700.00	11,700.00	11,700.00
อุปกรณ์โรงงานและอุปกรณ์ขนถ่ายสินค้า	4,083.00	4,083.00	4,083.00	4,083.00	4,083.00	4,083.00
สิ่งปลูกสร้างส่วนการขาย	-	-	-	-	-	-
อุปกรณ์และเครื่องใช้ในการขาย	-	-	-	-	-	-
สิ่งปลูกสร้างส่วนสำนักงาน	-	-	-	-	-	-
อุปกรณ์และเครื่องใช้สำนักงาน	-	-	-	-	-	-
ยานพาหนะ	-	-	-	-	-	-
สินทรัพย์ถาวรอื่นๆ	-	-	-	-	-	-
รวมสินทรัพย์ถาวร	19,943.00	19,943.00	19,943.00	19,943.00	19,943.00	19,943.00
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม		2,250.50	4,501.00	6,751.50	9,002.00	11,252.50
รวมสินทรัพย์ถาวรสุทธิ	19,943.00	17,692.50	15,442.00	13,191.50	10,941.00	8,690.50
สินทรัพย์อื่นๆ						
ค่าใช้จ่ายก่อนการดำเนินการ รอการตัดจ่าย						

กลุ่มทอดผ้าจากบ้านแม่ป่าก

ประมาณการงบดุล (ต่อ)

ณ วันที่ 31 ธันวาคม

(หน่วย : บาท)

	ปีเริ่มโครงการ	ปี 2546	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549	ปี 2550
สิทธิการใช้สินทรัพย์						
รวมสินทรัพย์อื่นๆ						
รวมสินทรัพย์ทั้งสิ้น	12,660.00	14,823.42	18,376.23	23,478.44	27,836.50	31,174.41
หนี้สินและส่วนของผู้เจ้าของ						
หนี้สินหมุนเวียน						
เงินเบิกเกินบัญชี	2,000.00	2,000.00	2,000.00	2,000.00	2,000.00	2,000.00
เจ้าหนี้		-	-	-	-	-
ตัวเงินจ่ายและเงินกู้ระยะยาวเมื่อทวงถาม						
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย		-	-	-	-	-
รวมหนี้สินหมุนเวียน	2,000.00	2,000.00	2,000.00	2,000.00	2,000.00	2,000.00
หนี้สินระยะยาว						
เงินกู้ยืมระยะยาว						
รวมหนี้สินระยะยาว						

กลุ่มทอดผ้าจากบ้านแม่ป้าก

ประมาณการงบดุล (ต่อ)

ณ วันที่ 31 ธันวาคม

(หน่วย : บาท)

ส่วนของเจ้าของ

ทุนจดทะเบียน (ออกเอง)

หุ้นบุริมสิทธิ

หุ้นสามัญ

กำไรสะสม

รวมส่วนของเจ้าของ

รวมหนี้สินและส่วนของเจ้าของทั้งสิ้น

ปีเริ่มโครงการ	ปี 2546	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549	ปี 2550
10,660.00	10,660.00	10,660.00	10,660.00	10,660.00	10,660.00
	2,163.42	5,716.23	10,818.44	15,176.50	18,514.41
10,660.00	12,823.42	16,376.23	21,478.44	25,836.50	29,174.41
12,660.00	14,823.42	18,376.23	23,478.44	27,836.50	31,174.41

ตารางที่ 16 ประมาณการจุดคุ้มทุนกำไร

หน่วย : บาท

รายการ	ปี 2546	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549	ปี 2550
มูลค่าขาย	111,600.00	122,508.00	135,576.00	147,990.00	160,128.00
ต้นทุนคงที่	2,250.50	2,250.50	2,250.50	2,250.50	2,250.50
ต้นทุนผันแปร	109,465.32	119,452.61	130,971.22	144,178.67	157,336.82
จุดคุ้มทุนกำไร	117,655.01	90,235.43	66,260.23	87,384.63	129,109.39

4. การจัดการความเสี่ยงขององค์กร

ตารางที่ 17 การจัดการความเสี่ยงขององค์กร

ความเสี่ยง	วิธีการแก้ไข
ความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอก ราคาฝ้ายมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น	1.สมาชิกรวมกลุ่มกันซื้อในปริมาณมาก ๆ เพื่อขอลดราคาจากร้านค้า

5. สรุปแผนการดำเนินงานขององค์กร

ตารางที่ 18 สรุปแผนการดำเนินงานขององค์กร

กลยุทธ์และ แผน	มาตรการ/ วิธีการ	งบประมาณ (บาท/ปี)				
		ปี 2546	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549	ปี 2550
แผนการ ตลาด 1.ส่งเสริม การขาย	การให้ส่วนลด และออกร้าน	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000
2. ผลิตภัณฑ์	1.พัฒนา คุณภาพและ รูปแบบ ผลิตภัณฑ์	10,000 ^{1/}	10,000	10,000	10,000	10,000
-แผนการ ผลิต	1.ฝึกอบรมเชิง ปฏิบัติการ ด้านการทอ การแกะลาย และการแปร รูป 2.สำรองซื้อ ฝ้าย	10,000 ^{1/} 3,000	10,000 3,000	10,000 3,000	10,000 3,000	10,000 3,000
รวม		25,000	25,000	25,000	25,000	25,000

หมายเหตุ : ^{1/} ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงาน

6. ภาคผนวก

กระบวนการผลิต

กระบวนการผลิตผ้าตีนจกจะมีหลายขั้นตอนตั้งแต่การเตรียมเส้นยืน การสืบฟืมใหม่ การแกะลาย การเก็บเขาดอก และการทอ ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้

การเตรียมเส้นยืน มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำให้เส้นยืนของการทอผ้าเป็นระเบียบและวางง่ายต่อการขึ้นเครื่อง ซึ่งประกอบไปด้วย การกรอด้วย และการเดินเส้นยืน (วัน)

■ **การกรอด้วย** โดยนำฝ้ายยืน 1 กำ ใส่ที่กึ่งกว้างแล้วสาวฝ้ายยืนทีละเส้นไปที่เพียนกอ (เพียน) ซึ่งเพียนกอจะดึงเส้นด้ายไปม้วนไว้ที่หลอด พิวิซี (เดิมใช้มะกั่ว) ที่เสียบไว้กับปลายไม้ด้านหนึ่งของเพียนกอ ซึ่งในปัจจุบันสมาชิกของกลุ่มบางคนได้นำมอเตอร์มาดัดแปลงใช้ในการกรอด้วย ส่วนการเตรียมฝ้ายสอดและฝ้ายต่ำ จะทำเหมือนกับการเตรียมเส้นยืน แต่เพียนกอจะมีขนาดเล็กกว่า และกรอด้วยทีละ 2 หรือ 3 เส้น ขึ้นอยู่กับจะทอแบบ 3-3 หรือ 3-2 หลอดที่ใช้เป็นแขนงไม้ไผ่ เมื่อเตรียมฝ้ายสอดและฝ้ายต่ำได้แล้วจะนำไปใส่ที่กระสวย ซึ่งเวลาในการกรอด้วยโดยเฉลี่ยประมาณ 6 ตอง/ชั่วโมง

■ **การเดินเส้นยืน (วัน)** เพื่อเป็นขั้นตอนในการเตรียมเส้นยืนสำหรับการทอผ้าตีนจก

1 เครื่อง กลุ่มจะใช้ฟืมขนาด 8 หลบ มีจำนวนเส้นยืนทั้งหมด 320 เส้น (1 หลบ มี 40 เส้น) โดยการวันจะทำที่เพียนกอที่จะประกอบไปด้วยหลอดพิวิซี ที่ได้จากขั้นตอนการกรอด้วย ซึ่งหลอดพิวิซีจะบอกจำนวนหลบและหลักไม้ที่แสดงถึงความยาวของผ้า ดังนั้นกลุ่มจะ เตรียมหลอดพิวิซี จำนวน 8 หลอด และหลักไม้จำนวน 11 ไม้ ซึ่งการวันเส้นยืนจะ ดึงด้วยครั้ง 8 เส้น พร้อมกันแล้วมาคล้องกับหลักไม้ทีละหลัก เดินไปกลับเท่ากับ 1 หลบ ความยาวในการวันประมาณ 110 เมตร จะทอผ้าตีนจกได้ 11 ผืน กลุ่มจะนิยมใช้เส้นยืนเป็นสีดำ รองลงมาได้แก่ สีแดงและสีน้ำเงินเป็นหลัก ด้ายที่วันด้วยจะนำมาม้วนไว้เป็นลักษณะห่วง เวลาที่ใช้ในการวันด้วยประมาณ 1 ชั่วโมง/เครื่อง

การสืบเครื่องใหม่ (การขึ้นเครื่อง) เป็นขั้นตอนที่ในกระบวนการผลิตที่ยุงยากและละเอียดที่สุดซึ่งประกอบไปด้วยขั้นตอน การเก็บเขาย่า แกะลาย และมัดเขาดอก ซึ่งมีรายละเอียดแต่ละขั้นตอนดังนี้

■ **การเก็บเขาย่า (เก็บตะกรอ)** เป็นการเตรียมเส้นยืน ด้านบน และด้านล่าง ตลอดการทอผ้าตีนจก 1 เครื่อง ซึ่งเป็นการทอผ้าแบบ 2 ตะกรอ ซึ่งไม้เขาย่าจะมีทั้งหมด 4 ไม้ หรือข้างบน 2 ไม้และ ล่าง 2 ไม้ ซึ่งทั้ง 2 ส่วนจะมัดด้วยเชือกไนลอนแล้วร้อยผ่านเส้นยืน และมีเชือกผูกกับไม้เขาย่ากับไม้ย่ำจำนวน 2 ไม้ เวลาทอสมาชิกเหยียบไม้ย่ำจะทำให้ ไม้เขาย่าดึงฝ้ายเส้นยืนที่มัดกับไม้เขาย่าข้างบนและข้างล่างแยกออกจากกันจึงจะสามารถสอดฝ้ายต่ำได้ สำหรับการเก็บเขาย่ามี 2 วิธี คือ เก็บเขาย่าในกึ่ง จะเป็นวิธีแบบดั้งเดิม และเก็บเขาย่านอกกึ่ง โดยใช้เครื่องเก็บเขาย่า ซึ่งเป็นวิธีที่นิยมใช้เพราะสะดวกรวดเร็วไม่เสียเวลาในการเก็บเขาย่าในการเก็บเขาย่าจะมีไม้เต้าใช้วัดขนาดให้การเก็บเขาย่าทั้ง 4 ไม้มีความยาวเท่ากัน และทำให้เชือกไนลอนดึงเท่ากันตลอดไม้เขาย่า หลังจากเก็บเขาย่าเสร็จแล้วก็จะนำเส้นยืนมาร้อยกับฟันของฟืม โดยด้านข้างจะร้อยฝ้ายยืน 4 เส้นต่อ 1 ฟันฟืมเพื่อความแข็งแรงของริมผ้า ประมาณ 1-5 ฟันฟืม ของริมผ้าทั้ง 2 ข้าง หลังจากนั้นถึงจะร้อยฝ้ายยืน 2 เส้นต่อ 1 ฟันฟืม โดยจะใช้ตะไบเล็บช่วยในการสอดฝ้ายยืน

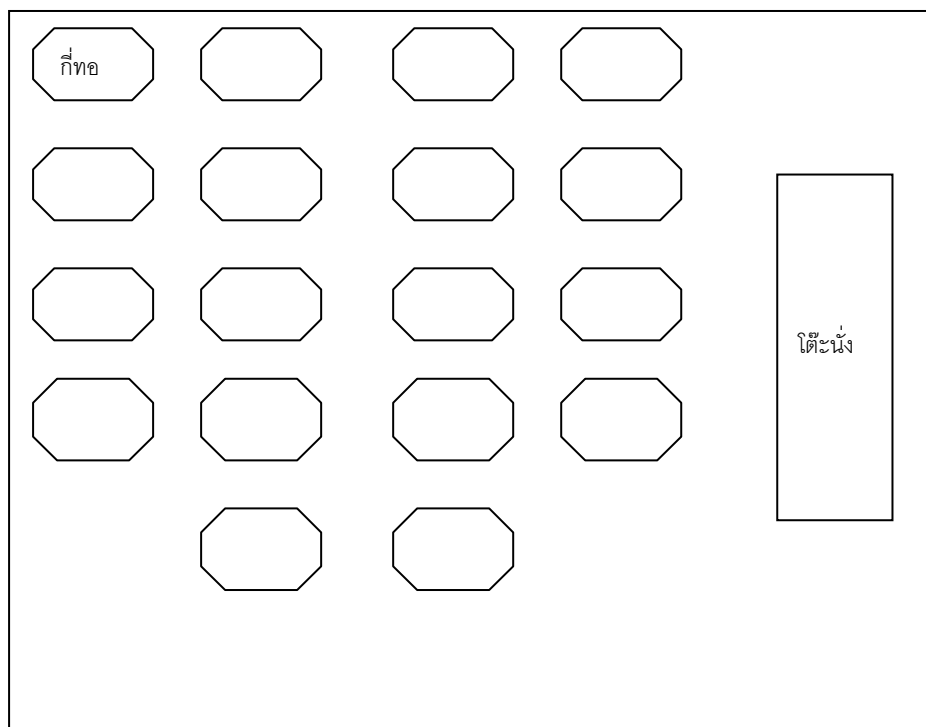
■ **การแกะลายหรือเก็บดอก** เป็นขั้นตอนที่ยากที่สุด ต้องอาศัยความชำนาญอย่างแท้จริงและผู้ที่แกะลายต้องมีสายตาดีเพราะจะมีรายละเอียดมาก เริ่มจากนำแบบลายตัวอย่างมาแกะ ซึ่งจะใช้ไม้จกใช้เทียบในการแกะลาย โดยจกล้วงเส้นยืนให้เป็นลายตามแบบ การแกะลายแต่ละลวดลายจะมีจำนวนไม้จกไม่เท่ากันซึ่งจะมีตั้งแต่ 23 – 62 ไม้

■ **การเก็บเขาหรือมัดเขาดอก** เมื่อเก็บดอกหรือแกะลายเสร็จแล้ว ก็จะมีการมัดไม้เขาดอกกับฝ้ายเส้นยืนโดยใช้เชือกไนล่อน และใช้ไม้เตาช่วยวัดขนาดการมัดระหว่างเชือกไนล่อนให้ตึงเท่ากันตลอดไม้เขาดอก ซึ่งจำนวนไม้จกจะเท่ากับไม้เขาดอก จะทำการมัดเขาดอกทีละไม้จนหมดลายตามไม้จก ซึ่งการมัดเขาจะทำไว้เพียงครึ่งดอกเท่านั้น ต้องทอไปอีก 2 เที้ยวจึงจะได้ลวดลายเต็มดอก

การทอ ขั้นตอนนี้สมาชิกภายในกลุ่มจะสามารถทอได้ทุกคน ซึ่งจะใช้เวลาแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับความชำนาญ และเลือกทอแบบ 3-3 หรือ 3-2 ซึ่งหมายถึง การทอแบบเส้นด้าย 3 เส้น – เส้นสอด 3 เส้น จะได้ผ้าตีนจกที่หนากว่าแต่ใช้เวลาการทอน้อยกว่า ส่วนการทอแบบเส้นด้าย 3 เส้น – เส้นสอด 2 เส้น จะได้ผ้าตีนจกที่บางกว่าแต่ใช้เวลามากกว่า ต้นทุนของฝ้ายน้อยกว่าแบบ 3-3

การสีบฟิมเก่า จะเป็นขั้นตอนสีเส้นยืนจากลายเก่า ซึ่งเรียกว่า เข่าฟิม ใช้ในการเก็บลวดลายของผ้าตีนจกที่จะนำไปทอ เข่าฟิมเหล่านี้จะมีลวดลายของแต่ละเครือ ซึ่งสมาชิกสามารถนำไปประกอบบนก็ได้ เพียงแต่นำมาต่อเส้นยืนกับลายเก่าที่ค้างอยู่ในฟิม โดยจะต่อเส้นยืนทีละเส้น ซึ่งจะใช้วิธีม้วนเส้นด้ายเข้าด้วยกันทีละเส้น อาจจะใช้ไม้หรือการช่วยยึดให้เส้นยืนติดกัน

กระบวนการผลิตผ้าตีนจก แสดงได้ดังภาพที่ 3

ป้ายกลุ่มทอผ้าตีนจกบ้านแม่ป่าก
ม. 4 ตำบลแม่ป่าก อำเภอวังชิ้น จังหวัด
แพร่

แผนภาพที่ 4 แผนผังโรงเรียนของกลุ่ม ฯ